

KNIHA ABSTRAKTOV

Vedecký výbor konferencie:

- prof. David Šmahel, PhD. (Interdisciplinárny výzkum internetu a spoločnosti, Masarykova univerzita)
- Prof. PhDr. Eva Gajdošová, PhD. (Fakulta psychológie, Paneurópska vysoká škola)
- Mgr. Janette Motlová (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie)
- doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD. (Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Trnavská univerzita)

Keynote speakers

Mgr. Mária Vargová

Riaditeľka NKS pre riešenie problematiky násilia na deťoch MPSVaR

Názov príspevku: Deti – domorodci v digitálnom veku

Abstrakt: Spoločenstvá a generácie poskytujú veľmi silný pocit, že mladý človek niekam patrí a povzbudzujú ho v presadzovaní vlastnej identity, hoci tá je dotváraná práve daným spoločenstvom alebo generáciou. V dobe technológií a aj pokročilej medicíny, slobody a rušenia hraníc je však narábanie s identitou samotnou pomerne jednoduché. Je možné zmeniť si pohlavie, národnosť, výzor, je možné pohybovať sa po svete a žiť na niekoľkých miestach. Vo svete online je možné mať dokonca niekoľko identít, fantazijných, želaných, hrať v rôznych skupinách rôzne roly. Online prostredie je nekonečné. Musíme si však pripustiť, že súčasná dospelá generácia je v online svete turistami. Súčasní deti sú domorodci. V online prostredí sa orientujú deti oveľa lepšie a rýchlejšie, no psycho-sociálny vývin nepredbehnú. Teda prežívajú a spracúvajú svoje osobné vzťahy, neistoty, smútky a všetko, čo k dospievaniu patrí a robí ich zraniteľnými. Sociálne siete poskytujú dostupnosť informácií aj dezinformácií, reálnych aj fiktívnych vzťahov, žiadúce a podporné kontakty ako aj akceleráciu hnevu a frustrácie. Bez toho, aby sme boli vnímaví k ich potrebám, aby sme sa snažili ich počúvať a tiež sa od nich učiť, ako sa pohybovať v ich prirodzenom prostredí, nebudeme vedieť ani naplniť našu úlohu v ich živote – dopomôcť, aby vyrastali v bezpečnom prostredí, aby sa stali milujúcimi ľuďmi, ktorí dokážu naplno rozvinúť svoj potenciál.

doc. Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.

Interdisciplinárny výzkum internetu a spoločnosti FSS MUNI

Názov príspevku: Online rizika u detí a dospievajících

Abstrakt: Online rizika bývajú často tematizovaná v médiách, verejných debatách, v rámci odbornej sféry, i pri prípravě preventívnych a intervenčných stratégií cílicích na bezpečné používaní internetu. Mluví se např. o kyberšikaně, online závislosti, či sextingu, a velmi často a oprávněně se pozornost upírá na tato rizika právě u populace dětí a dospívajících, na něž mohou mít výrazné negativní dopady. Při prezentování těchto rizik zároveň velmi často narážíme na nedorozumění a zkeslení s ohledem na jejich povahu, výskyt i dopady, a to především ve veřejných debatách a v rámci mediálního prostoru. V tomto příspěvku proto bude prezentován komplexnější pohled na vybraná online rizika, který představí nejnovější národní i mezinárodní vědecká zjištění, zasadí tuto problematiku do širšího kontextu online

aktivít a zdôrazní nutnosť zohľadnení vývojových špecifik. Súčasne budú diskutované individuálne i sociálne faktory, ktoré podkládajú vulnérabilitu či naopak resilienciu pre špecifické typy online rizík.

Mgr. Juraj Holdoš, PhD.

Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku

doc. Pavel Izrael, PhD.

Katedra žurnalistiky, Filozofická fakulta, Katolícka Univerzita v Ružomberku

doc. PhDr. Angela Almašiová, PhD.

Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku

PhDr. Katarína Kohútová, PhD.

Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku

Názov príspevku: Výskumná správa: Prežívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku v roku 2022

Abstrakt: V druhej polovici roka 2021 doznievala pandémia Covid-19 a od februára 2022 zažívame prvý veľký vojnový konflikt v Európe od skončenia druhej svetovej vojny. Všetky tieto a aj iné životné udalosti pôsobia priamo alebo nepriamo aj na deti a mladých na Slovensku. Najnovší výskum skúmal prežívanie a správanie detí a dospelých na Slovensku vo veku od 9 do 17 rokov na reprezentatívnej vzorke 1 194 účastníkov. Vo výskume bol použitý dotazník, ktorý primárne vychádzal z dotazníkového nástroja používaného v rámci projektu EU Kids Online IV a bol doplnený o ďalšie škály. Dotazník obsahoval hlavne otázky týkajúce sa používania internetu, online rizík, ale i užívanie návykových látok, spánkové návyky a psychologické a sociálne premenné. Zo získaných dát vychádza, že pre deti a mladých bola pandémia veľký zásah do ich životov, hoci sa situácia stabilizuje, ale nie tak výrazne, ako by sme si priali.

Vedecká sekcia

doc. PaedDr. Katarína Hollá, PhD.

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre.

Názov príspevku: Sexting a jeho nástrahy u dospelých

Abstrakt: Príspevok pojednáva o sextingu u dospelých a rolách, ktoré v ňom dospelí zastávajú, zvlášť o self- a peer-sextingu u dospelých v Slovenskej republike. Upozorňuje na príbuzný fenomén k sextingu - kybergrooming a kontaktovanie maloletých neznámymi osobami v kyberpriestore v čase pandémie.

doc. PhDr. Mária Dėdová, PhD.

Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave

Mgr. Martin Fero, PhD.

Katedra sociológie, Filozofická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave

prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.

Úrad komisára pre deti

doc. PhDr. Markéta Rusnáková, PhD.

Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku

Názov príspevku: Násilie a šikanovanie ako významné ohrozenia u detí

Abstrakt: Príspevok sa zaoberá významnými ohrozeniami, ktoré prežívajú žiaci základných škôl. Výskum bol realizovaný u žiakov 7. ročníkov základných škôl. Výskumný súbor tvorilo 1296 žiakov zo 65 základných škôl na Slovensku. Školy boli vyberané na základe kvótného výberu. Kraj, veľkosť obce, druh školy a pohlavie imitovali podiely v celej populácii. Výsledky výskumu poukázali, že až 93% detí ohrozuje násilie a šikanovanie. Dievčatá vyjadrujú výrazne väčšie obavy než chlapci z násilia a šikanovania. Dievčatá v porovnaní s chlapcami vyjadrujú intenzívnejší strach, a to najmä zo šikanovania na internete, z násilia a šikanovania, z oznámenia šikanovania. Pocit bezpečia súvisí s vnímanou sociálnou oporou od vrstovníkov a rodičov.

prof. PhDr. Miriam Niklová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela

Názov príspevku: Prevencia online rizikového správania v edukačnej praxi

Abstrakt: Rozvoj nových informačno-komunikačných technológií prináša pre ich používateľov mnohé benefity, no zároveň prináša aj nové riziká či ohrozenia, ktorým je potrebné venovať pozornosť najmä v preventívnej rovine. Cieľom vedeckej štúdie je poukázať na aktuálne zmeny v oblasti súčasnej legislatívy so zreteľom na nový systém poradenstva a prevencie. Uvedené zmeny sú reflektované aj v oblasti prevencie a štrukturované do 5 úrovní jej realizovania, v ktorých sú špecificky vymedzené úlohy pedagogických a odborných zamestnancov. Osobitná pozornosť je venovaná najmä úlohám odborných zamestnancov v prevencii online rizikového správania so zreteľom na úlohy sociálneho pedagóga v školách a školských zariadeniach. V štúdii je uvedený prehľad preventívnych programov a projektov so zreteľom na online rizikové správanie.

doc. PhDr. Mário Dulovics, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela

Názov príspevku: Digitálna vulnerabilita detí a dospelých v teoreticko-empirických súvislostiach

Abstrakt: Príspevok je zameraný na prezentáciu výsledkov empirického výskumu v intenciách výskumného projektu KEGA č. 024UMB-4/2022 pod názvom Prevencia online rizikového správania, ako aj na stručné predstavenie ďalších čiastkových cieľov projektu. Autor priblíži zistenia ohľadne prevalencie vybraných foriem online rizikového správania (kyberšikanovanie, excesívne používanie internetu, zapájanie žiakov do rizikových/nebezpečných online výziev, syndróm hikikomori a pod.), ktoré vyúsťujú do digitálnej vulnerability detí a dospelých. Príspevok bude zameraný aj na prezentáciu ďalších plánovaných aktivít v rámci výskumnej úlohy, ktorých podstata bude spočívať v koncipovaní a experimentálnom overení preventívneho projektu so zameraním na problematiku online rizík.

Mgr. Michal Božík

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Katedra psychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

PaedDr. Robert Tomšík, PhD.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Mgr. Ondřej Hrabec, PhD. .

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova,

Mgr. Kateřina Lukavská, PhD.

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Katedra adiktologie, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova

Názov príspevku: Rozdiely medzi otcami a matkami detí mladšieho školského veku v rodičovskom správaní vo vzťahu k médiám a ich súvislosti s vybranými aktivitami detí pred obrazovkami digitálnych zariadení

Abstrakt: Používanie digitálnych technológií deťmi je fenoménom, ktorému čoraz viac vedcov venuje zvýšenú pozornosť. Rodičovská mediácia a regulácia používania digitálnych technológií ich deťmi vykazuje rôzne výsledky v prevencii problematickeho používania digitálnych zariadení. Aktuálna štúdia sa zaoberá rodičovským správaním vo vzťahu k médiám u detí vo veku 6 až 10 rokov na Slovensku (pričom tento výskum je súčasťou väčšieho medzinárodného porovnávacieho výskumu, prebiehajúceho v SR, ČR a Fínsku). Primárnym cieľom aktuálnej štúdie bolo zistiť vzťah a silu predikcie vybraných foriem rodičovského správania a vybraných aktivít detí pred obrazovkami (napr. sledovanie videí, hranie hier, používanie sociálnych sietí). Sekundárnym cieľom bolo zistiť rozdiely medzi otcami a matkami v rámci jednotlivých typov rodičovskej mediácie. Výskumný súbor tvorilo 358 rodičov, z čoho bolo 16,20% mužov. Na skúmanie rodičovského správania bol použitý dotazník MEPA-21. Dotazník je tvorený štyrmi subškálami: Aktívna mediácia, Pravidlá, Kontrola a Hyperprotektívna mediácia. Všetky subškály dotazníka, okrem Aktívnej mediácie, signifikantne korelovali s vybranými aktivitami detí pred obrazovkami digitálnych zariadení a Pravidlá a Kontrola signifikantne záporne predikovali sledovanie videí, hranie hier a chatovanie. Napriek tomu, že bol zistený štatisticky významný rozdiel v miere Aktívnej mediácie, Kontrole a Hyperprotektívnej mediácie medzi mužmi a ženami, tento rozdiel nezasahoval do predikčného vzťahu medzi závislými a nezávislými premennými.

Článok vznikol vďaka grantovej podpore GAČR 21-31474S.

PhDr. Michaela Šavrnichová, PhD.

Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela

Názov príspevku: Špecifiká excesívneho používania internetu u detí a dospelých z sociálne znevýhodneného prostredia

Abstrakt: Príspevok prináša závery výskumu realizovaného u žiakov a žiačok základných škôl s cieľom zistiť ich správanie na internete so zameraním na respondentov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Pri identifikovaní sociálne znevýhodneného prostredia sa vychádzalo z metodiky Global Kids Online. Výskumný súbor tvorilo 1062 respondentov, pričom respondentov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia bolo identifikovaných 274. Ako výskumný nástroj bol použitý dotazník so štandardizovanými škálami na meranie excesívnosti používania internetu, sociálnej opory, emocionálnych problémov, self-efficacy, problémového správania a pod. K hlavným záverom výskumu patrí identifikácia rizikových prediktorov excesívneho používania internetu, ku ktorým patrí vyšší čas strávený na internete počas víkendu, vyššie skóre v škále emocionálnych problémov a nízka sociálna opora.

Odborná sekcia:

Mgr. Andrea Cox

DigiQ

Názov príspevku: Vzdelávanie k digitálnemu občianstvu: očakávanie a realita.

Abstrakt: Základným princípom výchovy k digitálnemu občianstvu je bezpečné a uvedomelé používanie digitálnych technológií a internetu pre spoločenské dobro. Vzdelávanie v oblasti digitálneho občianstva hovorí o posilnení kompetencií všetkých zúčastnených v procese učenia sa, aby sa mohli aktívne zúčastňovať na dianí v digitálnej spoločnosti, uplatňovať svoje demokratické práva a povinnosti online a chrániť základné ľudské práva, demokraciu a právny štát v kybernetickom priestore. Jedným zo sprievodcov a nástrojov, ku ktorému sa prihlásilo aj Slovensko, je odporúčanie Rady Európy o rozvoji a podpore vzdelávania v oblasti digitálneho občianstva. Ako na tom sme? Poznáme potreby digitálnych občanov a aktívne ich skompetentňujeme prostredníctvom výchovy k digitálnemu občianstvu?

Mgr. Silvester Buček

Víčata.sk, Impact Games

Názov: Vzdelávací potenciál digitálnych hier

Abstrakt: Vzťah hier a vzdelávania je aktuálna téma medzi pedagógmi, psychológmi aj ludológmi. Spája sa s ňou množstvo kategórií a prístupov, ktoré často hovoria o výrazne odlišných tendenciách vyvierajúcich z rozličných požiadaviek a cieľov učenia. Prednáška je teoretickým základom pre ďalšiu diskusiu v rozličných podobách toho, čo sa môže skrývať za vzťahom hier a vzdelávania.

Mgr. Stanislav Matějka

Rada pre mediálne služby

Mgr. Viktória Norisová, PhD.

Rada pre mediálne služby

Názov príspevku: Regulácia alebo prevencia (Účinný nástroj na ochranu detí v meniacom sa mediálnom priestore)

Abstrakt: Ako reaguje európska a slovenská legislatíva na meniace sa mediálne prostredie? Európska komisia predložila viacero legislatívnych návrhov ako priniesť nové typy regulácie, na ktoré sa štátne orgány na Slovensku práve pripravujú. Zákon o mediálnych službách na Slovensku zároveň reaguje na výzvy digitálneho mediálneho prostredia zdôrazňovaním potreby vyššej transparentnosti digitálnych platforiem a efektívneho vynucovania komunitných štandardov. K efektívnej ochrane detí v digitálnom prostredí je však potrebný aj druhý nástroj. Tým je prevencia formou systematického zvyšovania úrovne mediálnej gramotnosti prijímateľov a ich mediálnych kompetencií.

Mgr. Kristína Blažeková, PhD.

Katedra školskej pedagogiky, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita, OZ Zvol si info

Názov príspevku: Mladí ľudia v záplave (dez)informácií – ako prinášať tému mediálnej gramotnosti do škôl?

Abstrakt: Mladí ľudia dnes čerpajú informácie najmä z internetu, zvlášť potom z rôznych sociálnych sietí a online médií. Tak ako sa môžu stretnúť s množstvom kvalitných a hodnotných informácií, sú vystavení i riziku konfrontácie s rôznymi typmi dezinformácií, ktoré môžu nielen zavádzať, ale i priamo škodiť – jednotlivcom i celej spoločnosti. Príspevok sa zameriava na praktické skúsenosti s tým, ako témy mediálnej gramotnosti a odolnosti voči dezinformáciám prinášať mladým ľuďom priamo v prostredí škôl, pričom reflektuje súčasné best practices na regionálnej i globálnej úrovni.

Mgr.art. Andrej Kostanjevec

Národná linka na pomoc deťom v ohrození

Názov príspevku: Národná linka na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(C)K

Abstrakt: Vo svojom príspevku predstavím Národnú linku na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(C)K ako prvú, štátom zriadenú linku pomoci pre deti a mladých ľudí. Objasním jej vznik,

činnosť a filozofiu pomoci. Predstavím štatistické ukazovatele za rok 2022 a vízie rozvoja linky v najbližšej budúcnosti.

mjr. Mgr. Katarína Bennárová

starší referent špecialista | odbor počítačovej kriminality | Prezídium Policajného zboru

Názov príspevku: „Riziká online priestoru – ako sa správať v online priestore, aby sme my a deti boli v bezpečí“ (vychádzajúc z aplikačnej praxe Policajného zboru v oblasti páchania počítačovej kriminality)

Abstrakt: Poslucháčom bude vo všeobecnosti predstavená problematika počítačovej kriminality, pričom bude poukázané na to, čo všetko dospelým a deťom hrozí v online priestore a aké prípady polícia najčastejšie rieši v aplikačnej praxi na úseku počítačovej kriminality. Následne bude ozrejmenej problematika sexuálneho zneužívania detí online, a to i s prepojením na rovinu trestnoprávnú: akých trestných činov sa deti dopúšťajú a akým sú vystavované ako obeť. Pozornosť bude tiež venovaná elektronickým službám, kde najčastejšie dochádza k riziku nielen online sexuálneho zneužívania detí. Na záver bude vysvetlené, ako sa v online priestore správať, čo nerobiť a čo si všímať, aby sme nevystavovali seba a deti rizikám. Predstavené budú aj aplikácie a možnosti digitálnej ochrany detí, ktoré ponúkajú elektronickí poskytovatelia služieb pre rodičov.